

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne yllä mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi sekä niin sanottuun asiakasmaksuasetukseen ehdotettavista muutoksista ja asetuksen perustelumuistioluonnoksesta. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään muutoksia terveydenhuoltolakiin, sairausvakuutuslakiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (jäljempänä asiakasmaksulaki). Ehdotukset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, vuoden 2024 kehysriihen yhteydessä tehtyihin päätöksiin sekä hallituskauden aikana tunnistettuihin sääntelytarpeisiin.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että ensihoitopalveluun sisältyviä sekä muita Kelan nykyisin sairaankuljetuksina korvaamia ambulanssikuljetuksia ei enää 1.1.2027 lukien toteutuneiden kuljetusten osalta korvattaisi sairausvakuutuksesta. Nämä kuljetukset siirtyisivät tänä ajankohtana täysin hyvinvointialueiden järjestämis- ja rahoitusvastuulle. Kuljetusten rahoitus tulisi jatkossa pääosin valtiolta ja hyvinvointialueille säädettäisiin mahdollisuus periä kuljetuksista hieman nykyistä sairausvakuutuslaissa säädettyä omavastuuta korkeampi asiakasmaksu. Myös Ahvenanmaan maakuntaan muutoksesta aiheutuvat vaikutukset huomioitaisiin tekemällä tarvittavat sääntelymuutokset, joista järjestetään erillinen lausuntokierros kevään aikana. Kuljetusten rahoitusta koskevan valtion rahoituksen hankkiminen toteutettaisiin niin sanotun kanavointiratkaisun kautta. Tarvittavan valtion rahoituksen hankkimiseksi valtion kannalta kustannusneutraalisti sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen vakuutettujen rahoitusosuutta korotettaisiin ja vastaavasti valtion rahoitusosuutta alennettaisiin. Terveystenhuoltolakiin ja sairausvakuutuslakiin esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset liittyvät tämän kokonaisuudistuksen toteuttamiseen. Lisäksi uudistusta toimeenpantaisiin asiakasmaksulainsäädännön muutoksin, jotka olisivat osin lain ja osin asetuksen tasoisia.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi muita muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan sääntelyyn. Nykyinen asiakasmaksujen indeksitarkistuksia koskeva sääntely ehdotetaan uudistettavaksi siten, että jatkossa asiakasmaksujen, pitkäaikaisten palvelujen käyttövarojen ja tuloarajojen euromääriä tarkistettaisiin vuosittain hyvinvointialueiden hintaindeksin (jäljempänä hyvinvointialueindeksi) muutoksen mukaisesti. Ensimmäisen kerran kyseisellä indeksillä tarkistettuja enimmäismaksuja sovellettaisiin 1.1.2027 lukien. Muutoksesta säädettäisiin sekä asiakasmaksulaissa että -asetuksessa. Lisäksi asiakasmaksulaissa olevaa käyttämättä

jätetyn palvelun maksua korotettaisiin ja sen soveltamisalaa laajennettaisiin vuoden 2026 alusta lukien.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti. Ehdotuksen toteuttamista täsmennettiin vuoden 2024 kehysriihen yhteydessä muun muassa siten, että se tulisi toteuttaa valtion kannalta kustannusneutraalisti, ja että uudistuksessa huomioidaan Ahvenanmaan maakunta. Kehysriihessä päätettiin myös asiakasmaksujen sitomisesta hyvinvointialueindeksiin sekä siitä, että indeksitarkistukset toteutettaisiin jatkossa vuosittain. Käyttämättä jätetyn palvelun maksun sääntelymuutosten taustalla on poliittinen linjaus maksun muutostarpeista.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti, sekä toteuttaa uudistuksen toteutukseen liittyviä kehysriihen päätöksiä. Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa terveydenhuollon monikanavaista rahoitusjärjestelmää sekä huolehtia ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten ohella muiden sairaankuljetuksena korvattujen ambulanssikuljetusten tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on tukea hyvinvointialueiden taloudellisia edellytyksiä turvata sosiaali- ja terveyspalvelut sekä osaltaan vahvistaa valtion taloutta. Esityksellä toteutetaan julkisen talouden suunnitelmaa 2025–2028 sekä siihen liittyen kehysriihen päätösten mukaista tavoitetta hyvinvointialueiden maksujen nykyistä paremmasta kustannustason kehityksen vastaavuudesta pidemmällä aikavälillä. Esityksellä tavoitellaan myös sosiaali- ja terveyspoliittisia tavoitteita palvelujen saatavuuden tukemiseksi. Keskeistä tästä näkökulmasta olisi sen turvaaminen, että maksut pysyisivät edelleen asiakkaalle kohtuullisina erityisesti silloin, kun asiakkaat joutuvat käyttämään paljon sosiaali- ja terveyspalveluita, ja että pitkäaikaisissa palveluissa olevien asiakkaiden maksukyvyyn mukaan määräytyvien asiakasmaksujen euromääräiset tulorajat ja vähimmäiskäyttövarat kasvaisivat samassa suhteessa kyseisistä palveluista perittäviin asiakasmaksuihin nähden.

Vastausohjeet vastaanottajille

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevista luonnoksista hallituksen esitykseksi ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä valtioneuvoston asetukseksi ja

sen perustelumuistioksi. Myös kaikki muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Lausunnonantaja pyydetään huomioimaan, että esimerkiksi esityksen vaikutusarviointeja erityisesti tiedonhallintavaikutusten osalta täydennetään. Myös taloudellisten vaikutusten osalta arviot päivitetään vuoden 2027 tasoon ennen hallituksen esityksen antamista eduskunnalle.

Lausunnot pyydetään jättämään Lausuntopalveluun. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-sivustolle. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -sivustolta Ohjeet > Käyttöohjeet. Käyttöönottoon voi pyytää tukea oikeusministeriöstä osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne ovat luettavissa lausuntopalvelussa sekä hankkeen sivuilla ([linkki](#)).

VAHVA-järjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/35922/2023.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/35922/2023.

Kirjeitselausunnon voi toimittaa osoitteeseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33

00023 VALTIONEUVOSTO

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 25.5.2025.

Päivitys: Ruotsinkieliset liitteet on lisätty 9.5.2025. Ruotsinkieliset lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 19.6.2025.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat:

esityksen vastuvalmistelija hallitussihteeri Karin Viitanen, p.0295 163 115, (poissa 15-21.4. sekä 25.4.) sekä

erityisasiantuntija Marjo Kekki, p. 0295 163 253.

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

Liitteet:

[HE Asiakasmaksulaki FI lausuntokierrokselle 14.4.2025.pdf](#)

[Perustelumuistio asiakasmaksuasetus.pdf](#)

[VNA sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta.pdf](#)

[Lausuntopyyntö 14.04.2024 .pdf](#)

[begäran om utlatande_VN_35922.pdf](#)

[SRF_klientavgifter.pdf](#)

[SV utkast till regeringens proposition.pdf](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan valtuuskunta
Aivovammaliitto ry
Akava ry
A-Kiltojen Liitto ry
A-klinikka
Apotti
Autismiliitto
Barnvårdsföreningen i Finland rf
CGI
Diabetesliitto
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
Epilepsialiitto
EskoSystems
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
FDUV
FinnHEMS Oy
Helsinki
Hengityслиitto
Hengitystuki ry
HUS
Hyvinvointiala Hali ry
Hyvinvointiala Hali ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Hätäkeskuslaitos
Ihmisoikeuskeskus
Invalidiliitto ry
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Korkein hallinto-oikeus
Kuluttajaliitto ry
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Kuuloliitto ry
Kuurojen Liitto ry
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kynnys ry
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun keskusliitto
Lihastautiliitto ry
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäripalveluyritykset LPY
Mannerheimin lastensuojeluliitto
Mielenterveyden keskusliitto ry
Muistiliitto ry
Neuroliitto ry
Niuvanniemen sairaala
Näkövammaisten liitto ry
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Psoriasisiitto
Puolustusvoimat
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Rajavartiolaitos
Saamelaiskäräjät
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Satakunnan hyvinvointialue
Selkäydinvammaiset Akson ry
Sininauhaliitto ry
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Soste Suomen sosiaali ja terveys ry

STTK ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen CP-Liitto
Suomen Ensihoitoalan Liitto ry
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen Luustoliitto ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Lääkäriliitto ry
Suomen potilasasiavastaavat ry
Suomen Reumaliitto ry
Suomen sairaankuljetusliitto SSK ry
Suomen sairaankuljetusliitto SSK ry
Suomen Syöpäpotilaat ry
Suomen Yrittäjät ry
Svenska Finlands Folkting SFF
Takuusäätiö
Tasa-arvovaltuutettu
Tatu ry
Tehy ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
TietoEVRY
Vakuutuskassat ry
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vanhan Vaasan sairaala
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto – Centraförbundet för de gamlas väl ry
Vankiterveydenhuollon yksikkö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto ry
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisällyttämättömien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:
2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):
3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

Lisäksi hyvinvointialueita, HUS-Yhtymää ja Helsingin kaupunkia sekä potilastietojärjestelmien toimittajia ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitosta pyydetään ottamaan erityisesti kantaa seuraaviin kysymyksiin. Huomioikaa, että kysymykset 5 ja 6 koskevat eri kuljetuksia, ensimmäinen ensihoitopalveluun sisältyviä ja toinen muita sairaankuljetuksena nykyisin korvattavia kuljetuksia:

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoidorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.
5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisällyttämättömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.
6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

Lisäksi pyydämme opetus- ja kulttuuriministeriötä ottamaan kantaa erityisesti seuraavaan kysymykseen:

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoidon maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Cantell-Forsbom Anna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Viitanen Karin
Sosiaali- ja terveysministeriö